

ПОЛІТИЧНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДА

Актуальність теми дослідження процесу політичної соціалізації особистості детермінована складністю соціально-економічних, політичних, ідеологічних та духовно-культурних перетворень як складових аспектів реалізації трансформаційного потенціалу українського суспільства. Це вимагає теоретичної розробки та практичного пошуку нових, ефективних механізмів включення особистості в політичне життя суспільства, обумовлених домінуючим впливом соціокультурних, ціннісно-нормативних, ментально-психологічних та духовних чинників їх реформування.

Об'єктом даного дослідження визначено особистість в умовах політичної соціалізації.

Політична соціалізація – це процес формування політичних орієнтацій, результати якого дозволяють розглядати особистість як носія певної політичної культури. Політична соціалізація є невід'ємною частиною процесу загальної соціалізації, що включає в себе два моменти: по-перше, засвоєння суб'єктом соціальних норм і вироблення в особистості потреби відповідати їм і, по-друге, активну діяльність суб'єкта, спрямовану на перетворення свого соціального середовища.

Активність індивіда у взаємодії з владою обумовлена його інтересами, здатністю діяти усвідомлено завдяки прагненню до самовдосконалення, підтримці етносу, класу, політичної партії, частиною яких він може виступати. У сучасному українському суспільстві процес політичної соціалізації особистості – це, насамперед, оволодіння демократичними цінностями, нормами і культурними зразками. Зразки політичної культури переходять від епохи до епохи, передаються від одного покоління до іншого у процесі політичної соціалізації. Освоєвати політичну культуру – це означає вчитися політиці, ставати активним учасником політичного життя, формувати політичну свідомість і самосвідомість, опанувати політичне мислення і відповідну політичну діяльність та поведінку. Політична соціалізація виступає, таким чином, як складний, внутрішньо суперечливий процес знаходження, або втрати особистістю тих або інших політичних рис та якостей. Поняття політичної соціалізації орієнтує на сприйняття цього процесу як безперервного, не окресленого якимись визначеними часовими межами. Його не можна зводити до якогось періоду навчання або окремих епізодів участі у політичному житті. Чим більша ступінь політичної соціалізації суспільства, тим вища його культура, так як люди з високим рівнем політичної соціалізації активно приймають участь в політичному житті суспільства, забезпечуючи цим розвиток суспільних відносин. Таким чином, поняття політичної соціалізації і політичної культури тісно взаємозв'язані між собою. І тут політична соціалізація являє собою ніби двосдиний процес: з одного боку, вона фіксує засвоєння особистістю певних норм, цінностей, які вимагає політична система; а з іншого – демонструє як особистість засвоює традиції та уявлення, одночасно закріплюючи їх в тих чи інших формах політичної поведінки та впливу на владу. Звідси випливають дві основні функції політичної соціалізації: 1) набуття індивідом вміння орієнтуватися у політичному просторі; 2) набуття ним навичок виконувати певні ролі у політичній системі.

Ступінь політичної соціалізації окремої людини індивідуальна, але разом з тим вона внутрішньо детермінована дією трьох перемінних: віку людини; наявності в неї того чи іншого суб'єктивного досвіду; здатністю до самостійних форм мислення та поведінки в царині політики. Наявність політичних знань, умінь та навичок людини перш за все залежить від суб'єктивного стану та ролей, які виконуються в політиці (оскільки, наприклад, лідер і рядовий виборець не можуть керуватися одними і тими ж прикладами політичної поведінки), а також від діяльності основних агентів політичної соціалізації: сім'ї, системи освіти, політичних інститутів, релігійних і суспільних об'єднань, засобів масової інформації. Головне завдання політичної соціалізації полягає у формуванні усталеного політичного світогляду, самостійного і відповідального суб'єкту політики на основі вільного вибору ним політичних орієнтирів. Тоді першоджерела виступають такою базовою основою, яка опосередковує вибір індивіда і показує характер його політичного саморозвитку. По-друге, політична компетентність, яка включає в себе сукупність певних знань особистості стосовно своїх невід'ємних прав і покладених на неї обов'язків, уміння оперувати якими розкриває перед людиною можливість реалізації своїх потреб і прагнень.

Висновки Соціально-філософський аналіз феномена політичної соціалізації особистості дає підстави зробити наступні висновки. Політична соціалізація особистості в сучасній Україні проходить за умов, коли в державі йде процес докорінного реформування в сфері життя. Виходячи із закономірностей та умов соціально-економічного, політичного розвитку українського суспільства, потрібно виділити наступні принципи політичної соціалізації особистості: - орієнтація на самостійну, демократичну і правову державу – це і є національна ідея українського народу; - національне, патріотичне виховання особистості, що дасть змогу сформувати високопатріотичну, вольову і цілеспрямовану людину, відповідального громадянина своєї держави; - розвиток політичної самодіяльності особистості та забезпечення умов для участі у загальнонаціональному політичному житті; - загальнонаціональні форми особистісної ініціативи, що допоможуть усвідомити вищі національні інтереси і стануть гарантією формування високопатріотичної політичної культури, яка консолідує державу.

Список використаних джерел

1. Вашутін О. Політична соціалізація молоді в сім'ї і становлення політичної психології індивіда. Людина і політика. 2000. №5. С. 67 - 71.
2. Макеев С. Сучасна Україна: громадянська свідомість і політична участь населення. Політична думка, 2000. № 2. С.10-15.